

KAMUYU AYDINLATMA PLATFORMU

ROTA PORTFÖY ALEV SERBEST FON Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

Özet Bilgi

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

**MERKEZİ KAYIT
İSTANBUL**
Türkiye Sermaye Piyasaları - Merkezi
Saklama ve Veri Depolama Kuruluşu

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları	
Yapılan Açıklama Güncelleme mi?	Hayır (No)
Yapılan Açıklama Düzeltme mi?	Hayır (No)
Konuya İlişkin Daha Önce Yapılan Açıklamanın Tarihi	-
Bildirim İçeriği	
Açıklamalar	

Risk Ölçüm Esasları

Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber hükümleri çerçevesinde, Rota Portföy Yönetimi A.Ş. Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenmiş risk ölçüm esasları aşağıda yer almaktadır.

Fonun yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturulmuştur. Risklerin ölçülmesinde uluslararası kabul görmüş, düzenlemelerde yer verilen standart ve gelişmiş istatistik yöntemleri kullanılır. Hesaplamalar izleyen günlere ait risk tahmini içerdiğinden, tahminlerin isabetliliği sonradan gerçekleşen değerler ile karşılaştırılarak günlük olarak izlenir.

Fonun maruz kalabileceği risklerin ölçümünde kullanılan yöntemler şunlardır:

Piyasa Riski: Fon portföyünün maruz kaldığı piyasa riski, günlük olarak Riske Maruz Değer (RMD) yöntemiyle ölçülmektedir. Riske maruz değer, fon portföy değerinin normal piyasa koşulları altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir. RMD hesaplamasında tek taraflı %99 güven aralığı, 1 günlük elde tutma süresi, 250 iş günü gözlem süresi kullanılır.

İhraççı Riski: Fon içerisindeki ihraççı ve varlık sınıfı bazında portföydeki yoğunlaşma ve portföydeki yoğunlaşmanın dolaşımdaki payı analiz edilir.

Karşı Taraf Riski: Borsa dışında taraf olunan türev araç, forward ve swap sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan karşı taraf riski, piyasaya göre ayarlama yöntemi ile hesaplanan toplamın fon toplam değerine oranlanması ile elde edilir. Karşı taraf riski yatırım fonunun toplam değerinin %10' unu aşamaz.

Likidite Riski: Finansal pozisyonlar nedeniyle maruz kalınan likidite riskinin ölçümünde fon bazında atanan likidite kuralları kullanılmaktadır. Finansal varlık sınıfları için filtreler oluşturulur. Filtreler ile süzülen kıymetler için vadeye kalan gün sayısı, durasyon, günlük işlem hacmi, piyasa değeri gibi geçiş kriterleri belirlenerek özel varlık sınıfları tanımlanır ve bu varlık sınıflarına likidite kuralları atanır. Likidite kuralları; İhraç büyüklüğü (%), Ortalama İşlem Hacmi (%), Pozisyon Büyüklükleri üzerinden oluşturulur.

Operasyonel Risk: Şirket faaliyetleri içerisinde operasyonel risk unsuru yaratmış ve yaratması beklenen tüm konular başlıklar halinde listelenir. Bu listede operasyonel risklerin olma ihtimali ve riskin gerçekleşmesi durumunda etkileri de yer alır. Riskin meydana gelmemesi için alınması gereken tedbirler belirtilir. Söz konusu liste, Şirket çalışanlarına duyurulur ve yeni durumlara karşı devamlı güncellenir. Operasyonel risk kapsamında, Şirket giderlerine yansıyan hatalı işlemlere ait veri tabanı da tutulmaktadır.

Fonun yasal ve mevzuat riskine konu olmaması bakımından yatırım kısıtlarının ilgili mevzuat, tebliğler, sözleşmeler, Yönetim Kurulu, Yatırım Komitesi ve Risk Komitesi kararlarına, Yatırım Karar Alma Süreci ve Yatırım İlkeleri prosedürüne, Risk Politikası ve ilgili dâhili mevzuata uygunluğunun kontrolü ve gözetimi İç Kontrol Birimi tarafından günlük olarak yerine getirilir. Ayrıca Fon'un kaldıraç limitine uygunluğunun kontrolü yine İç Kontrol Birimi tarafından günlük olarak yerine getirilerek kaldıraç seviyesine ve limitlere uyum haftalık bazda raporlanır.

Değerleme Esasları

Fon portföyündeki varlıklara ilişkin değerleme esasları Kurulun II-14.2 sayılı Finansal Raporlama Tebliği, Kurulun i-SPK .52.4 (20.06.2014 tarih ve 19/614 s.k.) sayılı İlke Kararı olarak kabul edilen Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber ve TSPB Kolektif Yatırım Kuruluşları Portföylerinde Yer Alan Varlıkların Değerleme Esasları Yönergesi'nde yer alan esaslara uygun olarak belirlenir.

Yönerge'de yer almayan değerleme yöntemlerine ilişkin esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

Borsa Dışı Türev Araç ve Swap sözleşmelerine ilişkin değerleme

Portföye alınması aşamasında türev araç ve swap sözleşmesinin değerlemesinde güncel fiyat kullanılır.

Opsiyon sözleşmelerinde güncel fiyat karşı taraftan alınan fiyat kotasyonudur.

Fonun fiyat açıklama dönemlerinde opsiyon sözleşmeleri için; değerlemede kullanılmak üzere güncel piyasa fiyatının bulunmadığı durumlarda ve karşı taraftan fiyat kotasyonu alınamadığı durumlarda teorik fiyat hesaplanarak değerlendirilir.

Fon hizmet birimi tarafından Black&Scholes modeli, Binomial model veya Monte-Carlo simülasyonu yöntemlerinden değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilerek teorik fiyat bulunmaktadır.

Fonların değerlendirme ve muhasebe işlemlerini yürüten Fon Hizmet Birimi tarafından hesaplanan değerlendirme fiyatı, portföy yönetiminden bağımsız Risk Yönetimi Birimi'ne doğrulanmak üzere iletilmektedir. İlgili fiyatı doğrulamak üzere teorik fiyat, Risk Yönetimi Birimi tarafından genel kabul görmüş Black&Scholes modeli, Binomial model veya MonteCarlo simülasyonu yöntemlerinden değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilerek hesaplanır. Opsiyon değerlendirme dayanak varlığın spot fiyatı olarak yukarıda bahsedilen yöntemler kullanılacaktır. Spot fiyatın yanında ilgili değerlemede diğer kurum/kuruluşlardan veya piyasadan temin edilebildiği durumda zımni (implied), aksi halde tarihsel (historical) volatilité değerleri kullanılacaktır. Hesaplama için Bloomberg OVML, Bloomberg OVME ekranlarından değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilir. Bunun yanında ilgili ekranlara ek olarak Kurucu nezdinde yukarıdaki modeller baz alınarak geliştirilen diğer hesaplama araçları da kullanılabilir. Bu yöntemlerle elde edilen ve 100 baz puanlık yüzdesel prim alış/satış kotasyonu ile hesaplanan alış (bid) veya satış (ask) fiyatı kullanılacaktır. Hesaplamalar Rota Portföy Yönetimi A.Ş. Risk Yönetimi Politikası Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilir. Risk Yönetimi Birimi tarafından hesaplanan teorik fiyat ile Fon Hizmet Birimi tarafından bildirilen fiyatın uyumlu olması halinde Fon Hizmet Birimi fiyata ilişkin uygunluk bildiriminde bulunularak değerlendirilerek bu fiyat kullanılır. Risk Yönetim birimi tarafından hesaplanan teorik fiyat ile Fon Hizmet Birimi tarafından hesaplanan değerlendirme fiyatının uyumlu olmaması halinde değerlemede Risk Yönetim Birimi tarafından bildirilen fiyat kullanılır. Ayrıca İç Kontrol Birimi tarafından da gerekli kontroller yapılır.

Forward sözleşmelerinde güncel fiyat karşı taraftan alınan fiyat kotasyonudur.

Fonun fiyat açıklama dönemlerinde forward ve swap sözleşmeler için;

- Değerlemede kullanılmak üzere güncel piyasa fiyatının bulunmadığı durumlarda ve,
- Karşı taraftan fiyat kotasyonu alınamadığı durumlarda;

Teorik fiyat hesaplanarak değ erleme yapılır.

Forward sözleşmeler için dayanak varlığın spot fiyatı baz alınarak teorik fiyat hesaplanmaktadır. Dayanak varlığın spot fiyatı olarak Finansal Raporlama Tebliği'nin 9. maddesinde yer alan esaslara göre bulunan dayanak varlık spot değ erlerine değ erleme günü ile forward işlemin vade tarihi arasındaki gün sayısına tekabül eden uygun TL ve döviz piyasası faizleri ile (dayanak varlığın döviz olması durumunda ise Bloomberg FRD sayfasından alınacak "swap point" kadar) ilerletilecek ve teorik fiyata ula ılacaktır. Farklı dayanak varlığın kullanılması durumunda ise piyasa fiyatını en iyi yansıtacak yöntemler kullanılır.

Swap sözleşmelerinde ise, swap sözleşmelerinin nitelik açısından pek çok farklı form altında yapılabilecek olmaları nedeniyle, swap sözleşmelerinin değ erlemesine esas teşkil eden yerel faiz, yabancı para cinsinden döviz, döviz kurları ya da diğer değ erleme faktörleri hakkındaki bilgiler belgelendirilecek olup, teorik fiyat hesaplamasında; sözleşmenin konusuna göre borçlanma aracı fiyatlaması yöntemi (IRR) yada FRA (Forward Rate Agreement) yöntemi gibi bugünkü değ er hesaplama yöntemleri ile sözleşmenin niteliğine uygun diğer genel kabul görmüş teorik fiyatlama yöntemleri kullanılacaktır.

Bu doğrultuda,

- Konusu para (döviz) olan swap işlemlerinde, alı ı yapılan döviz cinsi değ erleme günü ilan edilen TCMB alı  kuru ile , swap sözleşmesi kapsamında vade sonunda satılacak döviz ise, değ erleme günündeki TCMB döviz kuru (işlemin yönüne göre alı  veya satış) esas alınarak, Bloomberg FRD sayfasından alınacak ilgili vadeye tekabül eden satış (ask) fiyatının değ erleme günündeki TCMB tarafından ilan edilen kura (işlemin yönüne göre alı  veya satış kuru) "swappoint" eklenmesi ile hesaplanan değ erleme kuru,
- Konusu faiz olan swap işlemlerinde, Bloomberg, Reuters gibi bağımsız ve güvenilir veri sa layıcılardan elde edilen ilgili para birimlerinin LIBOR ve zımni faiz oranları

baz alınarak yürütülen değ erleme fiyatı ile hesaplanır.

İleri Valörlü Tahvil-Bono İşlemlerin Değerleme Esasları:

- İleri valörlü alınan Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) valör tarihine kadar diğer DİBS'lerin arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan DİBS'ler ise valör tarihine kadar portföy değeri tablosunda kalmaya ve değeriye devam eder. İleri valörlü DİBS alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değeriye. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

- İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değeri olarak portföy değeri tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değeri hem alış hem de satış yapılmış ise portföy değeri tablosunda her iki işlem aynı değeri fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

- İleri valörlü işlemlerin değeriye ise aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

$$\text{İşlemin Değeri} = \text{Vade sonu Değeri} / (1 + \text{Bileşik Faiz} / 100) \times (\text{vkg} / 365)$$

Vade Sonu Değeri: Alım satım yapılan DİBS'in nominal değeri

Bileşik Faiz: Varsa değeriye gününde BİAŞ'ta valör tarihi işlemin valör tarihi ile aynı olan işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa değeriye gününde BİAŞ'ta aynı gün valörlü gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa en son aynı gün valörlü olarak işlem gördüğü gündeki aynı gün valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, bu da yoksa ihraç tarihindeki bileşik faiz oranıdır.

İleri Valörlü Altın İşlemleri

İleri valörlü altın işlemlerinde BIST Kıymetli Madenler Piyasası günlük bültenindeki fiyat baz alınır. Fiyat bulunmadığı takdirde, T+1 gününde işlem yapılan günkü işlem fiyatı ile değeriye yapılır. Bu şekilde fon portföyüne birden fazla fiyattan işlem yapılması durumunda, değeriye, yapılan işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı ile yapılır. T+2 ve daha ileri valörlü işlem yapılması halinde valör tarihinde bülten verisi bulunmaması halinde işlemin valör tarihinden daha yakın valördeki bülten verilerine bakılarak, işlemin valör tarihine en yakın fiyat baz alınarak değeriye yapılır.